

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Jaarlijks wordt uw gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van het integrale actieprogramma 'Meer grip op arbeidsmigratie'. Deze vierde voortgangsrapportage beschrijft de bereikte resultaten en de voortgang op de aanpak over het jaar 2024. Ook worden de afdoeningsvoorstellen voor de vier aangenomen moties en een toezegging in deze brief aan u voorgelegd.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Actieprogramma Meer grip op arbeidsmigratie, medio 2023-medio 2026;
- Voortgangsrapportage actieprogramma EU-arbeidsmigranten - Motie 'Samenwerken voor EU-arbeidsmigranten' (24bb006037);
- Voortgangsrapportage actieprogramma EU-arbeidsmigranten – Motie 'Vakbonden voor EU-arbeidsmigranten' (24bb006038);
- Voortgangsrapportage actieprogramma EU-arbeidsmigranten – Motie 'Goed werkgeverschap voor EU-arbeidsmigranten over gemeentegrenzen heen' (24bb006039);
- Voortgangsrapportage actieprogramma EU-arbeidsmigranten – Motie 'Stop de dubbele uitbuiting' (24bb006040)
- Voortgangsrapportage actieprogramma EU-arbreidsmigranten – Toezegging voortgangsrapportage over 2024 (24bb006080).

Toelichting:

Het is belangrijk dat de situatie van EU-arbeidsmigranten én de leefbaarheid van onze wijken worden verbeterd. Dat is een complexe opgave. De gemeente gaat daarom in 2025 onverminderd door met inzet op het gebied van registratie in de Basisregistratie Personen, het bevorderen van zelfredzaamheid van arbeidsmigranten en het tegengaan van uitbuiting en overlast. Rotterdam maakt actief de gemeentelijke en stedelijke opgaven en belangen kenbaar bij regionale, nationale, Europese en internationale beleidsmakers en beslissers. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) erkent Rotterdam als koplopergemeente op het dossier arbeidsmigratie. Arbeidsmigratie

staat landelijk hoog op de politiek-bestuurlijke agenda en staat vermeld in het in 2024 afgesloten [Regeerprogramma](#): *'Een selectiever en gericht arbeidsmigratiebeleid is nodig. Arbeidsmigranten maken deel uit van de Nederlandse samenleving, dat is en dat blijft zo. Met een gericht arbeidsmigratiebeleid zorgen we ervoor dat we kunde en krachten toevoegen aan onze economie, én dat we deze mensen kunnen ontvangen op een manier die past bij Nederland.'*

Grip krijgen op de problemen rond arbeidsmigratie doet de gemeente Rotterdam samen op landelijk en regionaal niveau. Door de integraliteit zijn er naast successen ook afhankelijkheden. Er is een toename in het aantal EU-arbeidsmigranten in andere gebieden dan de geprioriteerde wijken van het actieprogramma (Carnisse, Oud-Mathenesse, Tarwewijk, Oud-Charlois). De huidige inzet richt zich voornamelijk op de geprioriteerde wijken, maar gezien de spreiding van de EU-arbeidsmigranten naar andere gebieden toe zullen uiteindelijk alle EU-arbeidsmigranten zich moeten kunnen integreren in alle wijken in Rotterdam. Dit vraagt meer samenwerking met onder andere welzijnsorganisaties. Daarnaast is de gemeente nog steeds afhankelijk van landelijke regelgeving. De Wet Toelating Terbeschikkingstelling van Arbeidskrachten (WTTA) is wederom uitgesteld. Dit heeft als gevolg dat er nog steeds geen toelatingsstelsel is voor uitzendbureaus en andere bedrijven die arbeidskrachten ter beschikking stellen, waardoor arbeidsuitbuiting en misstanden van EU-arbeidsmigranten nog te vaak voorkomen. Dit vraagt ook om meer toezicht en handhaving in de stad.

Behaalde resultaten

De belangrijkste resultaten uit 2024 over actieprogramma EU-arbeidsmigranten zijn:

Coalitie Goed Werkgeverschap en toeleiding naar werk:

- De coalitie Goed Werkgeverschap is van start gegaan en de samenwerking met werkgevers en uitzendbureaus is opgestart om EU-arbeidsmigranten die op zoek zijn naar omscholing of ander werk op een goede manier te kunnen ondersteunen;
- De dienstverlening op de informatiepunten is uitgebreid met arbeidsmarkt-gerelateerde dienstverlening zoals bemiddeling naar werk en voorlichting hierover;
- Bij de banenmarkt van EURES zijn 200 EU-arbeidsmigranten van informatie voorzien over vacatures en werken en leven in Nederland;
- 230 dakloze EU-burgers zijn aan het werk geholpen.

Bereikbaarheid van de infopunten en BRP inschrijving:

- In 2024 is een communicatiecampagne gelanceerd en zijn twee campagnerondes gehouden om de EU-arbeidsmigranten in de stad beter te bereiken, te ondersteunen met vragen en van informatie te voorzien;
- Er zijn 20 informatiebijeenkomsten georganiseerd om de doelgroep te informeren over hun rechten en plichten, inschrijving in de BRP en informatie over wonen en werken in Nederland;
- Er zijn drie groepsgewijze inschrijvingsmomenten geweest waarin werkgevers EU-migranten in de BRP hebben ingeschreven;
- Er zijn 224 personen aan een geactiveerde DigiD geholpen aan de DigiD balies;
- De twee infopunten voor EU-arbeidsmigranten zijn bezocht door 715 unieke bezoekers, met name over financiële problematiek en juridische ondersteuning.

Ketensamenwerking en toezicht en handhaving:

- Er kwamen 387 meldingen van mogelijke overbewoning bij de gemeente binnen. In 25 gevallen is overbewoning van EU-arbeidsmigranten geconstateerd;
- Voor 142 EU-arbeidsmigranten die nog niet in de BRP stonden ingeschreven is een 'eerste vestigingsformulier' opgemaakt;
- In Oud Mathenesse zijn 35 woningen gecontroleerd op leegstand. Hiervan bleken 33 bewoond door EU-arbeidsmigranten;
- In 2024 zijn er zeven integrale controles op woningen uitgevoerd. Er zijn 207 huisbezoeken afgelegd waarbij in 61 woningen misstanden zijn geconstateerd;
- De pilot goed opdrachtgeverschap is gestart en er is een proeftraining verzorgd door de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) voor toezichthouders en directievoerders van de gemeente Rotterdam;
- Bij 18 controles op bouwplaatsen zijn vijf misstanden geconstateerd door de Nederlandse Arbeidsinspectie;
- Na meldingen zijn 23 uitgebreide dossiers aan de Nederlandse Arbeidsinspectie aangeleverd;
- De NLA heeft in totaal 102 boetes uitgedeeld in Rotterdam.

Verhogen van de zelfredzaamheid van EU-arbeidsmigranten:

- De sleutelfigurenaanpak kent inmiddels een vaste kern van 30 sleutelfiguren met een zelforganiserend vermogen. Deze aanpak wordt inmiddels vanuit de welzijnspartij aangestuurd. De sleutelfiguren zetten zich voor de bredere doelgroep EU-migranten in hun wijk in;
- Deelname aan het cursusaanbod van EU-arbeidsmigranten blijft stabiel, met een instroom van 596 EU-migranten voor formele trajecten, en 491 EU-deelnemers aan non-formele trajecten. Van alle cursisten is 12% afkomstig uit Midden- en Oost-Europa en 10% uit andere Europese landen;
- Er zijn twee klankbordgroepen geweest waarbij de wethouder in gesprek ging met de (EU-)bewoners in de wijken.

Daklozenaanpak:

- 258 dakloze EU-burgers zijn geholpen bij terugkeer naar hun thuisland;
- Er is een opvang voor 60 niet rechthebbende dakloze EU-arbeidsmigranten geopend in juni 2024. Daar zijn 249 mensen opgevangen;
- Er zijn tien bedden beschikbaar voor kortdurend verblijf voor dakloze EU-migranten.

Toezegging en moties

De voortgangsrapportage 'meer grip op arbeidsmigratie' over 2023 is op 12 september 2024 behandeld. In de raadsbehandeling zijn vier moties aangenomen. Daarbij is de toezegging gedaan om de aangenomen moties af te doen bij het aanbieden van de vierde voortgangsrapportage 'meer grip op arbeidsmigratie' (24bb006080).

1. Samenwerken voor EU-arbeidsmigranten (24bb006037)

In januari 2025 heeft wethouder Versnel een ambtsreis aan Brussel gebracht rondom het thema EU-arbeidsmigratie. Tijdens dit bezoek zijn de schaduwkanten van arbeidsmigratie besproken met verschillende Europese stakeholders, zoals Europarlementariërs, de Europese Commissie, de Nederlandse permanente vertegenwoordiging, de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) en bij netwerken zoals Eurocities en SME United. Op initiatief van Rotterdam namen ook wethouders Martijn Balster (Den Haag) en Samir Toub (Eindhoven) deel aan het werkbezoek. In de gesprekken is het onder andere gegaan over informatievoorziening voorafgaand aan vertrek, registratie, goed werkgeverschap,

schijnconstructies en integratie. Het bezoek droeg bij aan het uitbouwen van een netwerk in het Europese speelveld, met name relevant gezien de Europese Commissie en Europees Parlement aan een nieuwe termijn is begonnen. Rotterdam, Den Haag en Eindhoven pleitten o.a. voor een sterkere rol van de Europese Arbeidsautoriteit om te handhaven op malafide praktijken zoals doordetacheringen en schijnzelfstandigheid. De Raad ontvangt in 2026 van het College een jaarverslag over de ambtsreizen waaronder deze reis naar Brussel.

2. Vakbonden voor EU-arbeidsmigranten (24bb006038)

Uw raad heeft verzocht om tijdens overleggen met de coalitie Goed Werkgeverschap het belang van de toegang van vakbonden tot de werkvloer te agenderen. Het gesprek hierover is tijdens de afgelopen overleggen gevoerd. Vakbonden zijn een belangrijke speler in het Nederlandse bestel en komen op voor de rechten en belangen van werknemers en kunnen door hun collectieve karakter een tegenmacht vormen tegenover malafide werkgevers. Dit komt overeen met het doel van de coalitie Goed Werkgeverschap: het bevorderen van arbeidsvoorwaardelijke omstandigheden voor migranten en dit uitdragen richting andere partijen. Dit is een blijvend terugkerend thema bij de vergaderingen van de coalitie Goed Werkgeverschap. Alle coalitiepartners benadrukken het belang van toegang van vakbonden tot de werkvloer en vice versa, en zien erop toe dat de mogelijkheid er is voor de vakbond en werknemers om toenadering tot elkaar te zoeken. De partners zijn allen lid van brancheorganisatie ABU of NBBU of maken als inlener uitsluitend gebruik van bij de brancheorganisaties aangesloten uitzenders, waarbij toegang tot vakbonden is geregeld in de cao. Daarnaast is Rotterdam in goed overleg met vakbond FNV, en neemt samen met deze vakbond en andere ketenpartners deel aan een landelijke adviescommissie WorkInNL-punten. De vakbonden hebben een structurele, adviserende rol in deze commissie.

3. Goed werkgeverschap voor EU-arbeidsmigranten over gemeentegrenzen heen (24bb006039)

De focus van de coalitie Goed werkgeverschap ligt in 2025 op het verder professionaliseren en uitwerken van de doelen en resultaten met de partners onderling, waarbij er ruimte is voor uitbreiding met meer werkgevers. De focus ligt niet op uitbreiding naar andere gemeenten. Wel voert Rotterdam regelmatig gesprekken met andere gemeenten en andere partijen over de aanpak op EU-arbeidsmigratie en de coalitie Goed Werkgeverschap. Zo heeft wethouder Versnel een kennismakingsgesprek gevoerd met de burgemeester en wethouder van Lansingerland en voert de wethouder geregeld overleg met de wethouder van Westland over EU-arbeidsmigratie en samenwerkingsmogelijkheden. Tijdens deze gesprekken heeft de wethouder onder andere de Rotterdamse coalitie Goed Werkgeverschap aangekaart als voorbeeld van wat gemeenten kunnen doen om goed werkgeverschap te stimuleren. Daarnaast heeft Rotterdam eind 2024 presentaties gegeven bij de partners van de arbeidsmarktregio Rijnmond over het actieprogramma en de coalitie Goed Werkgeverschap. De meeste regiopartners willen vanaf 2025 gesprekken blijven voeren over het onderwerp.

4. Stop de dubbele uitbuiting (24bb006040)

Het convenant Goed Werkgeverschap voorziet juridisch gezien ruim in mogelijkheden om de samenwerking te herzien indien er sprake is van bewezen misstanden. Wanneer zich een bepaalde misstand voordoet bij een van de convenantpartners waarbij de partij zich niet houdt aan de afspraken in het convenant, dan wordt overwogen wat de beste wijze is om de samenwerking te wijzigen. Dit varieert van in gesprek treden om een geschil op te lossen, tot arbitrage en in het uiterste geval tot (bewegen tot) opzeggen van het

convenant. Nieuwe potentiële partners kunnen uitsluitend toetreden als er geen bewezen misstanden zijn geconstateerd.

Voorstel voor afdoening moties en toezegging:

Gelet op bovenstaande stelt het college u voor met het aanbieden van deze voortgangsrapportage de volgende moties en toezegging als afgedaan te beschouwen:

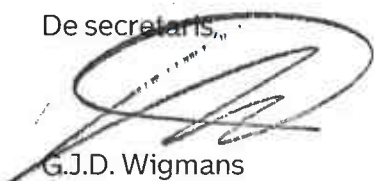
- Samenwerken voor EU-arbeidsmigranten (24bb006037);
- Vakbonden voor EU-arbeidsmigranten (24bb006038);
- Goed werkgeverschap voor EU-arbeidsmigranten over gemeentegrenzen heen (24bb006039);
- Stop de dubbele uitbuiting (24bb006040);
- Voortgangsrapportage actieprogramma EU-arbeidsmigranten (24bb006080).

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Geen. In de Voorjaarsnota's van 2021 en 2023 heeft uw gemeenteraad voor de uitvoering van het integrale actieprogramma EU-arbeidsmigranten 2021-2025 (en voor onderdelen tot 1 juli 2026) aanvullend budget beschikbaar gesteld. Om te kijken in hoeverre de gemeentelijke organisatie er klaar voor is om de programmatische werkzaamheden onder te brengen in de staande organisatie, heeft Concern Auditing de afgelopen maanden een eerste 'Readiness Assessment' uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek worden op de website www.onderzoek010.nl openbaar gemaakt.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten